

ข้อเสนอโครงการอาสาประชารัฐ

สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กลุ่มภารกิจด้านการอุดมศึกษา)

ประจำปีงบประมาณ 2563

1. ชื่อโครงการ การเพิ่มศักยภาพการคัดแยกและจัดการขยะในครัวเรือน

2. สถาบันอุดมศึกษาเจ้าของโครงการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

3. หน่วยงานความร่วมมือในการดำเนินงาน

เทศบาลตำบลนามะเขือ อ.สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์

4. พื้นที่ชุมชนที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่เทศบาลตำบลนามะเขือ อ.สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

5. รายละเอียดพื้นฐานของชุมชน

เทศบาลตำบลนามะเขือ มีพื้นที่โดยประมาณ 75 ตร.กม. หรือประมาณ 56,875 ไร่ พื้นที่เทศบาลตำบลนามะเขือ ปัจจุบันตั้งอยู่ หมู่ที่ 12 บ้านนามะเขือ ตำบลนามะเขือ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากอำเภอ 12 กิโลเมตร ห่างจาก จังหวัด 50 กม. ทิศเหนือ ติดต่อกับเขต ต.โนนแหลมทอง อ.สหัสขันธ์ ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขต ต.หนองวาง อ.สมเด็จ ทิศใต้ ติดต่อกับเขต ต.ภูโป และ ต.ขมิ้น อ.เมือง ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขต ต.สหัสขันธ์ อ.สหัสขันธ์

6. ประเด็นปัญหาหลักหรือความต้องการของชุมชน

การเพิ่มศักยภาพการคัดแยกและจัดการขยะในครัวเรือน คือการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย แบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในทุกภาคส่วนและทุกครัวเรือน โดยการจัดกิจกรรมเชิงรุกตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึก การรณรงค์ การฝึกอบรมให้ความรู้ การคัดแยกขยะ การจัดทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพในชุมชนและครัวเรือน เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนนำผลิตภัณฑ์ปุ๋ยอินทรีย์หรือน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตได้จากชุมชนและครัวเรือนเองนำกลับไปใช้ทางการเกษตรเป็นการคืนความสมดุลให้กับธรรมชาติ โดยการจัดดำเนินงานดังกล่าวผ่านการสำรวจปริมาณ แหล่งกำเนิด สภาพปัญหา ทบทวนสถานการณ์ วางแผนการจัดการยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอย การทำแผนปฏิบัติการ การติดตามประเมินผล การพัฒนาต่อเนื่องและการขยายผลการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน อันมีความสอดคล้องกับกรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม มาตรา ๒๓(๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๗-๒๕๕๙ โดยเป็นการผสมผสานกันระหว่างกรอบการสนับสนุนข้อ ๒ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ขอบเขตกิจกรรมที่ ๑ ในการสร้างจิตสำนึกประชาชนและเพิ่มความสามารถของชุมชน ประชาชนในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน และขอบเขตกิจกรรมที่ ๒ การส่งเสริมการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อีกทั้งโครงการดังกล่าวยังเป็นโครงการเชิงรุกตามกรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ข้อที่ ๒ ขอบเขตกิจกรรมที่ ๑ ส่งเสริมกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย/น้ำเสีย โดยการลดของเสียที่แหล่งกำเนิด ขอบเขตกิจกรรมที่ ๒ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการของเสียและน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด โดยโครงการนี้มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยการนำหลัก ๓ Rs มาใช้และขอบเขตกิจกรรมที่ ๓ ส่งเสริมการจัดการขยะอินทรีย์และของเสียในชุมชนมาใช้ประโยชน์ เช่น การหมักทำปุ๋ย การทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

สิ่งที่ปัญหาในการจัดการคือ คริวเรือน ไม่คัดแยกขยะเปียกหรือ ขยะอินทรีย์ ออกจากขยะประเภทอื่น ๆ และทิ้งรวมกัน ให้เทศบาลดำเนินการจัดเก็บ โดยเหตุผลส่วนใหญ่ที่คริวเรือนปฏิเสธ ในการคัดแยกขยะอินทรีย์ออกมา ก็เพราะว่า ไม่มีสถานที่ทิ้งขยะอินทรีย์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว องค์ความรู้ในการจัดทำถังขยะอินทรีย์อย่างง่ายเพื่อใช้ในคริวเรือน สามารถทำได้ ซึ่งถ้าทำให้บ้านทุกหลังมี ถังขยะอินทรีย์ ก็จะนำมาสู่การคัดแยกขยะอินทรีย์ได้ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาในหลาย ๆ อบต. รวมถึง ภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ สมาคมแม่บ้านมหาดไทย ได้มีโครงการส่งเสริมการลดขยะอินทรีย์โดยของความร่วมมือให้ทุกคริวเรือน ช่วยดำเนินการจัดทำ มาใช้ในคริวเรือนของตน หรือ อบต./หน่วยงาน บางแห่ง มีการจัดหา ถังขยะเปียก แล้วเอาไปมอบให้คริวเรือน แต่ไม่ได้มีการติดตั้งให้หรือสร้างการยอมรับใช้อย่างจริงจัง ทำให้ที่ผ่านมาไม่ได้เกิดการคัดแยกขยะเปียกอย่างได้ผล ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของแนวคิดโครงการอาสาประชารัฐ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จะนำศึกษานำที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการ

1. สำรวจว่าแต่ละคริวเรือนมีการจัดทำถังขยะอินทรีย์ และมีการใช้หรือไม่
2. จัดทำ/จัดทำถังขยะเปียก (ในรูปแบบและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มี)
3. นักศึกษาดำเนินการติดตั้งถังขยะเปียกให้คริวเรือน
4. นักศึกษาช่วยรณรงค์ สร้างการคัดแยกขยะอินทรีย์ในชุมชนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม

7. แผนการดำเนินงาน

7.1. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ มกราคม 2563 ถึง พฤษภาคม 2563 รวมระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 4 เดือนเต็ม

7.2. กิจกรรม/การดำเนินงาน

ในการดำเนินกิจกรรมจะมีขั้นตอนในการทำดังนี้ โดยประยุกต์ใช้ KKU 50 Model มาเป็นขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอน	คำอธิบาย
ทำความรู้จักและเข้าใจชุมชน ทำความเข้าใจปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย	ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาจะทำความรู้จักกับชุมชน ที่นักศึกษาไปฝังตัวอยู่ด้วย โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลนามะเขือ อ.สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จะเป็นพี่เลี้ยงหลัก รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จำให้นักศึกษาได้คุ้นเคย กับพื้นที่ โดยจะใช้เวลาประมาณ 3 อาทิตย์ แรกของการลงพื้นที่ ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาอีกครั้ง แล้วแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา (วิธีการแก้ปัญหาอาจมีการปรับเปลี่ยนจากระบุไว้ในโครงการ ถ้านักศึกษามีนวัตกรรมใหม่ นำเสนอเพื่อแก้ปัญหา) หลังจากนั้น นักศึกษาจะกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการมาฝังตัวในพื้นที่
เติมเต็มองค์ความรู้	นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา ในโครงการนี้คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ และจัดการขยะเปียก โดยความร่วมมือกับ

	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด กาฬสินธุ์
การวิเคราะห์พื้นที่ และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	นักศึกษาวิเคราะห์คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการ ทดลองทำ แล้ววางแผนในการขยายผล
ดำเนินการ	หลังจากนักศึกษาวางแผนการลงพื้นที่เป้าหมายแล้ว จะต้องดำเนินการ จัดทำ/จัดทำ ถึงขยะเปียก ให้เพียงพอ หลังจากนั้น ดำเนินการประสานงาน สร้าง การรับรู้ แล้วนำไปติดตั้งในครัวเรือนที่เป็นพื้นที่ เป้าหมาย และพื้นที่ขยายผล หลังจากติดตั้งแล้ว จะมี นักศึกษาอีกหนึ่งทีม ไป “พาทำ ทำด้วยกัน” และ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ระบบงานสนับสนุน การกำกับติดตาม หนุนเสริม	อาจารย์ที่ปรึกษาสนับสนุนให้คำปรึกษา ในการ แก้ปัญหา กับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจะเข้าพื้นที่ จำนวน 4 ครั้ง โดยจะไปพักอาศัยในพื้นที่ครั้งละ 1 สัปดาห์ เพื่อกำกับติดตาม ในเดือนสุดท้าย จะมีการ ประเมิน และสรุปโครงการ

8. งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้

งบประมาณในการดำเนินงานโครงการทั้งสิ้น 387,800.- (สามแสนแปดหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยบาทถ้วน) โดยมี

รายละเอียด

งบประมาณ ดังต่อไปนี้

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
งบดำเนินงาน :		
1. ค่าตอบแทน		14,400
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคบรรยาย	จำนวน 1 คน x 2 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	7,200
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคปฏิบัติ	จำนวน 1 คน x 2 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	7,200
2. ค่าใช้สอย		269,900
ค่าเบี้ยเลี้ยงอาจารย์นิเทศ	จำนวน 2 คน x 30 วัน x 240 บาท	14,400
ค่าเบี้ยเลี้ยงนักศึกษา	จำนวน 8 คน x 120 วัน x 180 บาท	172,800
ค่าเช่าที่พัก	จำนวน 2 หลัง x 4 เดือน x 5,000 บาท	40,000
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		10,000
จ้างเหมาบริการจัดทำรูปเล่มรายงาน	จำนวน 5 เล่ม x 300 บาท x 1 ครั้ง	1,500
ค่าทำประชาคม (อาหารกลางวัน)	จำนวน 40 ราย x 6 มื้อ x 60 บาท	14,400
ค่าทำประชาคม (อาหารว่างและ เครื่องดื่ม)	จำนวน 40 ราย x 12 มื้อ x 35 บาท	16,800

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
3. ค่าวัสดุ		103,500
ถังพลาสติกขนาด 50 ลิตร	จำนวน 700 ถัง x 95 บาท	66,500
วัสดุการเกษตร		10,000
วัสดุโฆษณาและเผยแพร่		12,000
วัสดุสำนักงาน		5,000
วัสดุงานบ้านงานครัว		10,000
รวมทั้งสิ้น	(สามแสนแปดหมื่นเจ็ดพันแปดร้อยบาทถ้วน)	387,800

หมายเหตุ - ขอถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

9. ผลลัพธ์ ของโครงการ (ต่อ นศ และ ต่อชุมชน) การเปลี่ยนแปลง

- 9.1. นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สร้างนักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 9.2. นักศึกษาได้ทำจริง ผลิตผลจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง มีทักษะในการปรับตัวและทักษะในการแก้ปัญหา
- 9.3. เกิดการยอมรับและคัดแยกขยะในชุมชน ชุมชนมีถังขยะเปียกใช้อย่างน้อยร้อยละ 60 ของครัวเรือนทั้งหมดในเทศบาล คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย
ครัวเรือน มี ถังขยะเปียกในครัวเรือน	ร้อยละ 60 ของครัวเรือน
การจัดเก็บขยะเปียกของเทศบาลลดลง	การจัดเก็บขยะเปียกลดลง อย่างน้อย ร้อยละ 20
ปุ๋ยอินทรีย์	อย่างน้อย ร้อยละ 5 สามารถ

10. องค์ความรู้และนวัตกรรมที่ใช้

- องค์ความรู้ในด้านชุมชนสัมพันธ์
- องค์ความรู้ในด้านการสร้างการรับรู้ของชุมชน
- องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำขยะเปียกในรูปแบบต่าง ๆ
- องค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือน
- องค์ความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์เบื้องต้น

11. ค่าประสบการณ์สามารถเทียบได้ ดังนี้

- 11.1. รายวิชาสหกิจศึกษา 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- 11.2. CL 304 696 โครงการพิเศษทางการจัดการปกครองท้องถิ่น 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- 11.3. CL 404 696 หัวข้อเรื่องพิเศษทางการจัดการการคลัง 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- 11.4. CL 504 697 หัวข้อพิเศษด้านการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

11.5. รายวิชา..... 3 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

12. อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

รศ.ดร. ศิวัช ศรีโศคนกุล วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

13. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

13.1. นักศึกษาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สาขาการจัดการปกครองท้องถิ่น	จำนวน 2 คน
13.2. นักศึกษาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สาขาการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
13.3. นักศึกษาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สาขาการจัดการการคลัง	จำนวน 2 คน
13.4. นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	จำนวน 2 คน